

"הַשְׁרַח הַחֲלָבִי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר בראשית
פרשת מקץ

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו – 2005

© כל הזכויות שמורות למרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) המבקש לצטט מהספר

רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את שם הספר, ואת שם המוסד שהוציאו לאור:

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שֵׁם בְּבֵית
 כ"א הַסֵּהֶר: וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף
 וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חֲנוּ בְּעֵינָיו
 כ"ב שֶׁר בֵּית־הַסֵּהֶר: וַיִּתֵּן שֶׁר
 בֵּית־הַסֵּהֶר בְּיַד־יוֹסֵף אֶת
 כָּל־הָאֲסוּרִים אֲשֶׁר בְּבֵית
 הַסֵּהֶר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים
 כ"ג שֵׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: אֵין | שֶׁר
 בֵּית־הַסֵּהֶר רָאָה אֶת־כָּל־
 מַאֲמָה בִּידוֹ בְּאֲשֶׁר יְהוָה
 אֵתוֹ וְאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה
 מִצְלִיחַ:

מ"א שביעי וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 חֲטָאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
 וְהָאֶפֶה לְאֹדְנִיהֶם לְמֶלֶךְ
 ב מִצְרַיִם: וַיִּקְצֹץ פְּרַעֲהַ עַל
 שְׁנֵי סְרִיסָיו עַל שֶׁר הַמִּשְׁקִים
 ג וְעַל שֶׁר הָאֹפִים: וַיִּתֵּן אֹתָם
 בַּמִּשְׁמֶר בֵּית שֶׁר הַטְּבָחִים אֶל־
 בֵּית הַסֵּהֶר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף
 ד אֲסוּר שֵׁם: וַיִּפְקֹד שֶׁר הַטְּבָחִים
 אֶת־יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׁרֹת אֹתָם
 ה וַיְהִיו יָמִים בַּמִּשְׁמֶר: וַיַּחֲלֹמוּ
 חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ
 בְּלֵילָה אַחֵר אִישׁ כַּפְתָּרוֹן
 חֲלֹמוֹ הַמִּשְׁקָה וְהָאֶפֶה אֲשֶׁר
 לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים
 ו בְּבֵית הַסֵּהֶר: וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם
 יוֹסֵף בִּבְקָר וַיֵּרָא אֹתָם וַהֲנִם

ו זַעֲפִים: וַיִּשְׁאַל אֶת־סְרִיסָיו
 פְּרַעֲהַ אֲשֶׁר אֵתוֹ בַּמִּשְׁמֶר בֵּית
 אֲדָנָיו לֵאמֹר מִדּוּעַ פָּנִיכֶם
 ח רַעִים הַיּוֹם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 חֲלוֹם חֲלֹמְנוּ וּפְתָר אֵין אֵתוֹ
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא
 לְאֱלֹהִים פְּתָרִים סִפְרוּ־נָא
 ט לִי: וַיִּסְפֹּר שֶׁר־הַמִּשְׁקִים אֶת־
 חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמֵי
 י וַהֲנָה־גִפֶּן לִפְנֵי: וּבִגְפֶן שְׁלֹשָׁה
 שְׂרִיגִם וְהוּא כַּפְרָחַת עֲלֵתָה
 נֹצֶה הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁכְּלֵתִיהָ
 י"א עֲנָבִים: וְכֹס פְּרַעֲהַ בְּיָדִי וְאֶקַּח
 אֶת־הָעֲנָבִים וְאֲשַׁחֵט אֹתָם
 אֶל־כֹּס פְּרַעֲהַ וְאֶתֵּן אֶת־
 י"ב הַכֹּס עַל־כֶּף פְּרַעֲהַ: וַיֹּאמֶר
 לוֹ יוֹסֵף זֶה פְּתָרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת
 הַשָּׂרְגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם:
 י"ג בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא
 פְּרַעֲהַ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִשְׁיבָהּ
 עַל־כַּנֹּף וְנָתַת כֹּס־פְּרַעֲהַ בְּיָדוֹ
 כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ
 י"ד מִשְׁקָהוּ: כִּי אִם־זָכַרְתָּנִי אֲתָךְ
 כַּאֲשֶׁר יֵיטֵב לְךָ וְעֲשִׂיתָ־נָא
 עֲמֹדִי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתָּנִי אֶל־
 פְּרַעֲהַ וְהוֹצֵאתָנִי מִן־הַבֵּית
 ט"ו הַזֶּה: כִּי־גָנַב גָּנַבְתִּי מֵאֶרֶץ
 הָעִבְרִים וְגַם־פָּה לֹא־עֲשִׂיתִי
 מַאֲמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר:
 ט"ז וַיֵּרָא שֶׁר־הָאֹפִים כִּי טוֹב פְּתָר

וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אֶף־אֲנִי
 בַּחֲלוֹמֵי וַהֲנָה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חִרִי
 י עַל־רֹאשִׁי: וּבִסֵּל הָעֲלוּזֹן מִכָּל
 מֵאֵכֶל פְּרַעֲהַ מַעֲשֶׂה אֶפֶה
 וְהָעוֹף אֲכָל אֹתָם מִן־הַסֵּל
 י"ח מִעַל רֹאשִׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
 זֶה פְּתָרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסֵּלִים
 י"ט שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד |
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְּרַעֲהַ אֶת־
 רֹאשׁוֹ מִעֲלֵיהָ וְתִלָּה אוֹתָהּ
 עַל־עֵץ וְאֲכָל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרָהּ
 כ ספטיור מִעֲלֵיהָ: וַיְהִי | בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 יוֹם הַלֵּדָת אֶת־פְּרַעֲהַ וַיַּעַשׂ
 מִשְׁתָּה לְכָל־עַבְדָּיו וַיִּשָּׂא
 אֶת־רֹאשׁוֹ שֶׁר הַמִּשְׁקִים וְאֶת־
 רֹאשׁ שֶׁר הָאֹפִים בַּתּוֹךְ עַבְדָּיו:
 כ"א וַיֵּשֶׁב אֶת־שֶׁר הַמִּשְׁקִים עַל־
 מִשְׁקָהוּ וַיִּתֵּן הַכֹּס עַל־כֶּף
 כ"ב פְּרַעֲהַ: וְאֵת שֶׁר הָאֹפִים תִּלָּה
 כ"ג כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף: וְלֹא־
 זָכַר שֶׁר־הַמִּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף
 וַיִּשְׁכַּחְהוּ:

מ"א מק"ז וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרַעֲהַ
 חָלַם וַהֲנָה עֹמֵד עַל־הַיָּאֵר:
 ב וַהֲנָה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שֶׁבַע
 פָּרוֹת יָפוֹת מְרֵאָה וּבְרִיאַת
 ג בָּשָׂר וַתִּרְעִינָה בְּאַחֲוָהּ: וַהֲנָה
 שֶׁבַע פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלֹת
 אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיָּאֵר רָעוֹת מְרֵאָה

וגעלת אלא אלכאס עלא כף פרעון: 12. ויאמר - וקל לו יוסף הדא תפסירו תלת דוורין תלאת איאם הימה: 13. בעוד - פי עד תלת איאם ירפע פרעון אלא ראסך וירגעך עלא מרכזך ותגעל כס פרעון פי ידו כי חכים אלאוולאני אלדי כינת סקא: 14. כי - פלאכין דכירני מעך כאלדי יחסן לך ותצנע הלן מעי פעל ותדכירני אלא פרעון ותכרגני מן אלבית הדא: 15. פי - אין סרק נסרקת מן ארץ אליהוד ואיצא הינה לם צניעית שאיי אין געלו אלי פיל חבס: 16. וירא - ונצר ראייס אלכיבזין אין חסין פסר וקאל אלא יוסף איצא אנא פיתלאמי והוודא תלת טבאק ביץ עלא ראסי: 17. ובסל - ופי טבאק אלפוקאני מן גמיע מאכול פרעון צנעית כאבז ואלטיר אכיל ליהון מן טבאק מן עלא ראסי: 18. ויען - וגווב יוסף וקאל הדא תפסירו תלת טבאק תלאת איאם הימה: 19. בעוד - פי עאד תלאת איאם ירפע פרעון אלא ראסך מן עליך ויצלוב אלך עלא אלכזוק ויכול אלטיר אלא לחמך מן עליך: 20. ויהי - וכאן פי יום אלתאלית יום אוולדיה פרעון וציניע צייפיה לגמיע עכידו ורפע אלא ראס ראייס אלסקין ואלא ראס ראייץ כיבזין פי וצט עבירו: 21. וישב - ורגע אלא ראייס אלסקין עלא סקיו וגעל אלכאס עלא כאף פרעון: 22. ואת - ואלא ראייס כיבזין צלב כאלדי פסר ליהון יוסף: 23. ולא - ולם דכר ראייס אלסיקין אלא יוסף וניסי:

מא

1. ויהי - וכאן מן חיר סנתין זמאן ופרעון חילים והוודא מקצ ואקיף עלא בחר ניל: 2. והנה - והוודא מן בחר ניל טלעת סבע בקרת חסנת אלמנצאר וסמאן לחם ורעיו פיל כנרק: 3. והנה - והוודא סבע בקרת אכרת טלעת וראהון

חבס אלמאליך מחבוסין וכאן תם פי בית אלחבס: 21. ויהי - וכאן אללה פי עון יוסף ומאייל אליה פעל וגעל חאדו פי חצרות ראייס בית אלחבס: 22. ויתן - וגעלראייס בית אלחבס פי יד יוסף אלא גמיע אלמחבוסין אלדי פי בית אלחבס ואלא גמיע אלדי צנעין תם הוא כאן צאניע: 23. אין - ליס ראייס בית אלחבס נאציר אלא גמיע שאיי פי ידו פי אלדי אללה מעו ואלדי הוא צאניע אללה מייציר:

מ

1. ויהי - וכאן בעד אלכאלם הדולי כטיו סקא מליך מצר ואלכבאז לאסתאדהון למליך מצר: 2. ויקצף - וסכט פרעון עלא תנין תוואשיתו (עלא תנין תוואשיתו) עלא ראייס סקין ועלא ראייס כבזין: 3. ויתן - וגעל ליהון פיל חבס בית ראייס אלגלדין אלא בית אלחבס מכאן אלדי יוסף מחבוס תם: 4. ויפקד - ווכל ראייס גלדין אלא יוסף מעהון וכדמהון וכאנו סניה פיל חבס: 5. ויחלמו - וחלמו חלאם תנינהון רגול חלאמו פי ליליה וחדיה רגול כי תפסיר חלאמו אלסקא ואלכאבז אלדי למליך מצר אלדי מחבוסין פי בית אלחבס: 6. ויבא - ואיגא אליהון יוסף פיל ציביח ונצר ליהון והוודאון מגצבין: 7. וישאל - וסאל אלא תוואשי פרעון אלדי מעו פיל חבס בית אסתאדו אליש וגכון רדיין אליוס: 8. ויאמרו - וקאלו אליה חלם חלמנא ומפסיר ליס לו וקאל אליהון יוסף הוולא לל רב תפסיר חכו הלן לי: 9. ויספר - וחבא ראייס סקין אלא חלמו ליוסף וקאל לו פי חלאמי והוודא דליה קידמי: 10. ובגפן - ופיל דליה תלאת דוורין והיא נבתית טלעית עקד סתאוו ענאקידהא עיניב: 11. וכוס - וכס פרעון פי ידי ואכרת אלא אלעיניב ועצרת ליהון אל כאס פרעון

22. ויתן - ב: וסלם - וטסר.

מ

6. זעפים - וכן ג: ב: מכדריין - נרדפים. 8. לאלחים - ב: מן קידם אלרב - מלפני האלהים, כת"א (מן קדם ה'). 10. נצה - ב: זהר - פריחת. ג: ליטין אפרעית וראד זהרהא - כאשר פרחו ניצני פרדיה. 13. ישא פרעה את ראשך - בג: יקבאל פרעון אלא היסאבך - יקבל פרעה את חשבונך,

וכן פסוק 20. כנך - וכן ב: ג: מרתיבתאך - נרדפים. 16. חרי - לכנים, וכן ב: ג: מבכשאת - מחוררות. 17. העליון - ב: אלעאלי. 19. עץ - אלכזוק, וכן ב, והוא עץ בעל קצה חד שמוקיעים עליו חייבי מיתה. ג: כשביה - עץ.

מא

2. באחו - תעלת. בג: פיל מרעא - במרעה, וכן בפסוק 18.

וְדָקוֹת בֶּשֶׂר וַתַּעֲמִדְנָה אֶעֱלֶה
הַפְּרוֹת עַל-שֹׁפֶת הַיָּאֵר:
וַתֹּאכְלֶנָּה הַפְּרוֹת רְעוֹת
הַמֵּדָאָה וְדָקֹת הַבֶּשֶׂר אֶת שֶׁבַע
הַפְּרוֹת יִפֹּת הַמֵּדָאָה וְהַבְּרִיאוֹת
וַיִּיקֶץ פֶּרְעֹה: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם
שְׁנִית וְהִנֵּה | שֶׁבַע שִׁבְלִים
עֹלּוֹת בִּקְנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת
וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבְלִים
דָּקוֹת וְשׁוֹפֹת קָדִים צִמְחוֹת
אֲחֵרֵיהֶן: וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבְלִים
הַדָּקוֹת אֶת שֶׁבַע הַשִּׁבְלִים
הַבְּרִיאוֹת וְהַמֵּלֵאוֹת וַיִּיקֶץ
פֶּרְעֹה וְהִנֵּה חֵלוֹם: וַיְהִי בִּבְקָר
וַתִּפְעַם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
אֶת-כָּל-חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת-
כָּל-חֲכָמֵיהֶם וַיִּסְפֹּר פֶּרְעֹה לָהֶם
אֶת-חֲלָמוֹ וַאֲיֵן-פֹּתֵר אוֹתָם
לְפֶרְעֹה: וַיַּדְבֵּר שֵׁר הַמִּשְׁקִים
אֶת-פֶּרְעֹה לֵאמֹר אֶת-חֲטָאִי
אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם: פֶּרְעֹה קִצָּף
עַל-עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בַּמִּשְׁמֶר
בֵּית שֵׁר הַטֹּבָחִים אֹתִי וְאֶת שֵׁר
הָאֹפִים: וַנַּחֲלֵמָה חֵלוֹם בְּלִילָה
אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כִּפְתָּרוֹן
יֵב חֲלָמוֹ חֲלָמְנוּ: וְשֵׁם אֹתָנוּ נֶעַר
עֲבָרִי עֲבַד לִשְׁר הַטֹּבָחִים
וְנִסְפָּר-לוֹ וַיִּפְתֹּר-לָנוּ אֶת-
חֲלָמֵינוּ אִישׁ כַּחֲלָמוֹ פֹתֵר:
וַיְהִי כֹאֲשֶׁר פֹתֵר-לָנוּ כֵּן הָיָה

אֹתִי הָשִׁיב עַל-כִּנִּי וְאֹתוֹ תִּלְהֶ: ^י
וַיִּשְׁלַח פֶּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת-יוֹסֵף
וַיְרִיצֵהוּ מִן-הַבּוֹר וַיַּגְלַח וַיַּחֲלֶף
שִׁמְלָתוֹ וַיָּבֵא אֶל-פֶּרְעֹה:
^{טו} וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף חֵלוֹם
חֲלָמְתִּי וַפְתֵּר אֵין אֹתוֹ וְאֲנִי
שָׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע
חֵלוֹם לִפְתֹּר אוֹתוֹ: וַיַּעַן יוֹסֵף
אֶת-פֶּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדִי
אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלוֹם
פֶּרְעֹה: וַיַּדְבֵּר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף
בַּחֲלָמִי הֲנִי עֹמֵד עַל-שֹׁפֶת
הַיָּאֵר: וְהִנֵּה מִן-הַיָּאֵר עֹלֹת
שֶׁבַע פְּרוֹת בְּרִיאוֹת בֶּשֶׂר וַיִּפֹּת
^{טז} תֹּאֵר וַתִּרְעִינָה בְּאֶחָו: וְהִנֵּה
שֶׁבַע-פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלּוֹת
אַחֲרֵיהֶן וְלֹלֹת וְרְעוֹת תֹּאֵר
מֵאֹד וְדָקוֹת בֶּשֶׂר לֹא-דָאִיתִי
כִּהְנֶה בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם לְרַע:
כ וַתֹּאכְלֶנָּה הַפְּרוֹת הַדָּקוֹת
וְהַרְעוֹת אֶת שֶׁבַע הַפְּרוֹת
הָרֵאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאוֹת: וַתִּבְאֶנָּה
אֶל-קִרְבָּנָהּ וְלֹא נֹדַע כִּי-בָאוּ
אֶל-קִרְבָּנָהּ וַמֵּרְאִיָּהוּ רַע
כב כֹּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וַאֲיִקֶץ: וַאֲרָא
בַּחֲלָמִי וְהִנֵּה | שֶׁבַע שִׁבְלִים
עֹלֹת בִּקְנֶה אֶחָד מֵלֵאוֹת
וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבְלִים
צִמְחוֹת דָּקוֹת שׁוֹפֹת קָדִים
כד צִמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם: וַתִּבְלַעַן

הַשִּׁבְלִים הַדָּקֹת אֶת שֶׁבַע
הַשִּׁבְלִים הַטֹּבוֹת וַאֲמַר אֶל-
הַחֲרָטְמִים וַאֲיֵן מַגִּיד לִי:
כה וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-פֶּרְעֹה חֵלוֹם
פֶּרְעֹה אֶחָד הוּא אֶת אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הַגִּיד לְפֶרְעֹה:
ט שֶׁבַע פְּרוֹת הַטֹּבוֹת שֶׁבַע שָׁנִים
הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבְלִים הַטֹּבוֹת
שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֵלוֹם אֶחָד
הוּא: וְשֶׁבַע הַפְּרוֹת הַדָּקוֹת
וְהַרְעֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע
שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבְלִים
הַדָּקוֹת שׁוֹפֹת הַקָּדִים יִהְיוּ
כז שֶׁבַע שָׁנֵי רָעָב: הוּא הַדְּבָר
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל-פֶּרְעֹה אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הִרְאָה אֶת-
כט פֶּרְעֹה: הֵנָּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת
שֶׁבַע גְּדוֹל בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם:
ל וְקָמוּ שֶׁבַע שָׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן
וְנִשְׁכַּח כָּל-הַשֶּׁבַע בָּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְכָלֹה הָרָעָב אֶת-
לא הָאֶרֶץ: וְלֹא-יִוָּדַע הַשֶּׁבַע
בָּאֶרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא
אֲחֵרֵי-כֵן כִּי-כָבֵד הוּא מְאֹד:
לב וְעַל הַשָּׁנֹת הַחֵלוֹם אֶל-פֶּרְעֹה
פַּעֲמִים כִּי-נִכּוֹן הַדְּבָר מֵעַם
הָאֱלֹהִים וּמִמָּהֵר הָאֱלֹהִים
לג לַעֲשֹׂתוֹ: וְעַתָּה יֵרָא פֶּרְעֹה אִישׁ
נְבוֹן וְחָכָם וַיִּשִׁיתָהוּ עַל-אֶרֶץ
לד מִצְרַיִם: וַעֲשֵׂה פֶּרְעֹה וַיִּפְקֹד

כנרדק: 19. והנה - והוודא סבע בקרת אכרת טלעת וראהון צעף ורדייאת צורה גרא ופרגת לחם לם נצרת כימיתלון פי גמיע ארץ מצר ליראדוויה: 20. ותאכל-נה - ואכלו אלבקרית אלפרגת ואלרדאוות אלא סבע אלבקרית אלאוולנייאת אלסמאן: 21. ותבאנה - ואיגו אלא גופון ולם נעארף אין איגו אלא גופון ומנצרהון ראדי כאלדי פיל ברוויה ופיקית: 22. וארא - ונצרת פי חלאמי והוודא סבע סימבלאת טלעתא פי קצביה וחדיה מלאנת וחסנאת: 23. והנה - והוודא סבע סמבלאת קידאת צעף מלפוחאת פי הווא שרקי נבתאת וראהון: 24. ותבלענה - ובלעו סמבלאת צעאף אלא סבע סמבלאת אלחסנאת וקילית אלא לימנגמין וליס מכאביר לי: 25. ויאמר - וקאל יוסף אלא פרעון חלאם פרעון ואחיד הוא אלא אלדי אלרב צאניע כבאר לפרעון: 26. שבע - סבע בקראת חסנאת סבע סנין הינין וסבע סמבלאת אלחסנאת סבע סנין הינין חלאם ואחיד הוא: 27. ושבע - וסבע אלבקרית אלפרגת ואלרדייאת טלעתא וראהון סבע סנין הינין וסבע סימבלאת אלפרגת מלפוחאת פי הווא שרקי יכוננו סבע סנין גוע: 28. הוא אלכלאם אלדי כלמת אלא פרעון אלדי אלרב צאניע ארווא אלא פרעון: 29. הנה - הוודא סבע (סימבלאת) סנין גאית שבע עצים פי גמיע ארץ מצר: 30. וקמו - ויקומו סבע סנין גוע וראהון וינתסא גמיע אלשבאע פי ארץ מצר ויפני אלגוע אלא אהל אלארץ: 31. ולא - ולם ינעיריף אלשבאע פיל ארץ מן קידאם דאליך אלגוע בעד דאליך אין תיקיל הוא גרא: 32. ועל - ועלא תיתנאיי אלחלאם אלא פרעון מרתין אין מרתאב אלכלאם מן ענד אלרב ומיסתעגיל אלרב ליצנאעו: 33. ועתה - והלאן ינצור פרעון רגול פהים ועאלים ויווכלו עלא ארץ מצר: 34. יעשה - יצנע פרעון ויווכל

מן בחר אלניל רדייאת אלמנצור וצעף אללחם ווקפו ליוזיק בקרת עלא חאפית בחר אלניל: 4. ותאכלנה - ואכלו אלבקרית רדייאת אלמנצור וצעף אללחם אלא סבע בקרת חסנאת אלמנצור וסמאן ופק פרעון: 5. וישן - ונם וחילים תאני מרא והוודא סבע סימבלאת טלעת פי קצביה וחדיה סמאן וחסנאת: 6. והנה - והוודא סבע סימבלאת צעף ומלפוחאת פי הווא שרקי נבתאת וראהון: 7. ותבלענה - ובלאעו סימבלאת צעף אלא סבע סימבלאת סמאן ואלמלאנת ופק פרעון והוודא חילם: 8. ויהי - וכאן פיל ציביח ותכראבית רוחו ובעת ונדא אלא גמיע מנגמין מצר ואלא גמיע עולמתהא וחכא פרעון ליהון אלא חלאמו וליס מפסיר ליהון לפרעון: 9. וידבר - וכלאם ראייס סקיין אלא פרעון קאיילא אלא כטאיתי אנא מדכיר אליוס: 10. פרעה - פרעון צכט עלא עבירו וגעל אלי פיל חבס בית ראייס אלגלדין אלי ואלא ראייס אלכיבוזין: 11. ונחלמה - וחלמנא חלאם פי ליליה וחדיה אנא והוא רגול כי תפסיר חלאמו חלמנא: 12. ושם - ותם מענא גולאם יהודי עבר לראייס אלגלדין וחכינא לו ופסר לינא אלא חלמתנא רגול כיחלמו פסר: 13. ויהי - וכאן כאלדי פסר לינא כידא צאר אלי רגע עלא מרכזי ואלו צלאב: 14. וישלח - ובעת פרעון ונדא אלא יוסף וסתעגלו מן אלחבס וחלק וגאייר אתיאבו ואיגא אלא פרעון: 15. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף חלאם חלימית ומפסיר ליס אלו ואנא סמיעית עליך קאיילא תיסמע חלאם ליתפסיר אלו: 16. ויען - וגווב יוסף אלא פרעון קאיילא מנגיר עילמי אלרב יגאוויב אלא סלאם פרעון: 17. וידבר - וכלם פרעון אלא יוסף פי חלאמי הוודאני ואקיף עלא חפית בחר אלניל: 18. והנה - והוודא מן בחר אלניל טלעת סבע בקראת סמאן לחם וחסנאת אלצורה ורעיו פיל

ב: מישוובת - מוכות שרב. ג: מקדדאת - יכשות. 24. מגיד - ב: מיפסיר - פותר. 27. תרקות - הריקות, וכן ב. 29. שבע - ג: רוכץ - וול. 30. רעב - ג: גוע או גלא - רעב או יוקר. הארץ - תושכי הארץ, וכן ג. ב: קום אלארץ - עם הארץ. 33. וישיתו - וימנהו, וכן ב. ג: וינעלו -

4. ודקת - ורוות. ב: ודקיקאת - ודקות, וכן להלן. 5. שבלים - ב: סינבלת. ג: סונבלאת, וכן להלן. 6. ושדופת - ב: כתרנוטנו. ג: ומצרוכאת - ומוכות. 14. ויריצו - ומיהרו, וכן ג. ב: ורגאדו - והריצו. 16. בלעדי - בלעדי חכמתי. ב: מן גירי - בלעדי. 23. צנמות - יכשות.

פקדים על-הארץ וחמש
את-ארץ מצרים בשבע שני
לה השבע: ויקבצו את-כל-אכל
השנים הטבות הבאת האלה
ויצברו בר תחת יד-פרעה
לו אכל בערים ושמרו: והיה
האכל לפקדון לארץ לשבע
שני הרעב אשר תהיין בארץ
מצרים ולא-תכרת הארץ
לו ברעב: ויטב הדבר בעיני
פרעה ובעיני כל-עבדיו:
לח ויאמר פרעה אל-עבדיו ס
הנמצא כזה איש אשר רוח
שלישי לט אלהים בו: ויאמר פרעה אל-
יוסף אחרי הודיע אלהים
אותה את-כל-זאת אין-נבון
מ וחכם כמוה: אתה תהיה על-
ביתי ועל-פיה ישק כל-עמי
מא רק הכסא אגדל ממך: ויאמר
פרעה אל-יוסף ראה נתתי
אתה על כל-ארץ מצרים:
מב ויסר פרעה את-טבעתו מעל
ידו ויתן אתה על-יד יוסף
וילבש אותו בגדי-שש וישם
מג רבד הזהב על-צוארו: וירכב
אתו במרכבת המשנה אשר-
לו ויקראו לפניו אברך ונתון
אתו על כל-ארץ מצרים:
מד ויאמר פרעה אל-יוסף אני
פרעה ובלעדיך לא-ירים איש

את-ידו ואת-רגלו בכל-ארץ
מח מצרים: ויקרא פרעה שם-
יוסף צפנת פענח ויתן-לו את-
אסנת בת-פוטו פרע כהן אן
לאשה ויצא יוסף על-ארץ
מו מצרים: ויוסף בן-שלשים
שנה בעמדו לפני פרעה מלך-
מצרים ויצא יוסף מלפני
פרעה ויעבר בכל-ארץ
מז מצרים: ותעש הארץ בשבע
מח שני השבע לקמצים: ויקבץ
את-כל-אכל שבע שנים
אשר היו בארץ מצרים ויתן-
אכל בערים אכל שדה-העיר
אשר סביבתיה נתן בתוכה:
מט ויצבר יוסף בר כחול הים
הרבה מאד עד כי-חדל לספר
נ כי-אין מספר: וליוסף ילד שני
בנים בטרם תבוא שנת הרעב
אשר ילדה-לו אסנת בת-פוטו
נא פרע כהן און: ויקרא יוסף
את-שם הבכור מנשה כי-נשני
אלהים את-כל-עמלי ואת
נב כל-בית אבי: ואת שם השני
קרא אפרים כי-הפרני אלהים
נב בארץ עניי: ותכלינה שבע
שני השבע אשר היה בארץ
מז מצרים: ותחלינה שבע שני
הרעב לבוא כאשר אמר יוסף
ויהי רעב בכל-הארצות ובכל-

נז ארץ מצרים היה לחם: ותרעב
כל-ארץ מצרים ויצעק העם
אל-פרעה ללחם ויאמר פרעה
לכל-מצרים לכו אל-יוסף
אשר-ואמר לכם תעשו:
ט והרעב היה על כל-פני הארץ
ויפתח יוסף את-כל-אשר
בהם וישבר למצרים ויחזק
טו הרעב בארץ מצרים: וכל-
הארץ באו מצרימה לשבר
אל-יוסף כי-חזק הרעב בכל-
מב הארץ: וירא יעקב כי יש-שבר
במצרים ויאמר יעקב לבניו
כ למה תתראו: ויאמר הנה
שמעתי כי יש-שבר במצרים
רדו-שמה ושברו-לנו משם
ג ונחיה ולא נמות: וירדו
אחי-יוסף עשרה לשבר בר
ד ממצרים: ואת-בנימין אחי
יוסף לא-שלח יעקב את-אחיו
כי אמר פן-יקראנו אסון:
ה ויבאו בני ישראל לשבר בתוך
הבאים כי-היה הרעב בארץ
ו כנען: ויוסף הוא השליט על-
הארץ הוא המשביר לכל-
עם הארץ ויבאו אחי יוסף
ושתחו-לו אפים ארצה:
ז וירא יוסף את-אחיו ויפרס
ויתנפר אליהם וידבר אתם
קשות ויאמר אלהם מאין

49. ויצבר - וגמע יוסף מגל כי רמל אלבחר כתיר גרא חיתא אין אנמנע ליעיד אין לים עדאד: 50. וליוסף אנוולד תנין בנין קבל מא תיגי סנת אלגוע אלדי ולדית לו אסנת בינית פוטי פרע כביר און: 51. ויקרא - וסמא יוסף אלא איסים אלכיביר מנשה אין נסאני אלרב אלא גמיע שקאיי ואלא גמיע בית אבי: 52. זאת - ואלא איסים אלתאני סמא אפרים אין אנמני אלרב פי ארץ פיקרי: 53. ותכלינה - וכלצו סבע סנין אלשבאע אלדי כאן פי ארץ מצר: 54. ותחילנה - ובדיו סבע סנין אלגוע ליגו כאלדי קאל יוסף וצאר גוע פי גמיע אלאראצי ופי גמיע ארץ מצר כאן טועאם: 55. ותרעב - וגאעית גמיע אהל ארץ מצר וצרך אלקום אלא פרעון ליטועאם וקאל פרעון לגמיע מצריין מצו אלא יוסף אלדי יקול ליכון תצנעו: 56. והרעב - ואלגוע צאר עלא גמיע וגה אלארץ ופתח יוסף אלא גמיע אלדי פיהום ובאע לל מצריין וקוו אלגוע פי ארץ מצר: 57. וכל - וגמיע אהל אלארץ איגו למצר לישתירו מן יוסף אין קווי אלגוע פי גמיע אלארץ:

מב

1. וירא - ונצר יעקוב אין מווגוד ביע פי מצר וקאל יעקוב לבנינו אליש תתביאנו: 2. ויאמר - וקאל הוודא סמיעית אין מווגוד ביע פי מצר נזילו תם ושתרו לינא מן תם ונעיש ולם נמות: 3. וירדו - ונזלו אכוואת יוסף עשרה לישתירו מגל מן מצר: 4. זאת - ואלא בנימין אכו יוסף לם בעת יעקוב מע אכוותו אין קאל לילא יצאדפו מות: 5. ויבאו - ואיגו בנין ישראל לישתירו פי וצט אלגאין אין צאר גוע פי ארץ כנען: 6. ויוסף הוא אלחאכים עלא אלארץ הוא באייע לגמיע קום אלארץ ואיגו אכוואת יוסף וסגדו לו על וגה לל ארץ: 7. וירא - ונצר יוסף אלא אכוותו וחקהון

ויכלא עלא אלארץ ויקליד אלא ארץ מצר פי סבע סנין אלשבאע: 35. ויקבצו - ויגמעו אלא גמיע מגאל סנין אלחסנא אלגאית הדולי ויגמעו מגאל תחת חיכים פרעון מגל פיל קורא ויחפצו: 36. וזיה - ויכון מגאל לל וכאליה לל ארץ לסבע סנין אלגוע אלדי יכונו פי ארץ מצר ולם תנקיטיע אלארץ פיל גוע: 37. וייטב - וחסין אלכלאם פי חצרית פרעון ופי חצרית גמיע עבדו: 38. ויאמר - וקאל פרעון אלא עבדו אנכאן אנווגד כי הארא רגול אלדי אלהם נבוויה אלרב פי: 39. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף בעד מערף אלרב אילאך אילא גמיע האדי לים פהים ועאלים מתלך: 40. אתה - אנתא תכון וכיל עלא בתי ועלא קולך יתקוות גמיע קומי פקט כירסי עלטאניה יכון אעצם מינאך: 41. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף נצור געלת אלך עלא גמיע ארץ מצר: 42. ויסר - וזוול פרעון אלא כתמו מן עלא ידו וגעל ליהא עלא יד יוסף ולבס אלו אתיבא כתאן וגעל טוק דהב עלא עינקו: 43. וירכב - ורכב אלו פי מרכוב תאני אלדי לו ונאדו קידמו אב אלמאליך ווכל אלו עלא גמיע ארץ מצר: 44. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף אנא פרעון ומן גיר עילמאך לם ירפע רגול אלא ידו לימסיך צלאח ואלא רגלו לירכאב כיל פי גמיע ארץ מצר: 45. ויקרא - וסמא פרעון איסים יוסף כאשיף ליכבייא ועטא לו אלא אסנת בינית פוטי פרע כביר און ליל אמרה וכרג יוסף חאכים עלא ארץ מצר: 46. ויוסף איבין תלתין סניה פי וקפו קדאם פרעון מליך מצר וכרג יוסף מן קדם פרעון ופת פי גמיע ארץ מצר: 47. ותעש - וגמעית אהל אלארץ פי סבע סנין אלשבאע לל מכאזין: 48. ויקבץ - וגמע אלא גמיע מגל סבע סנין אלדי כאנו פי ארץ מצר וגמע מגל פיל קורא מגל חקלית אלקרייה אלדי מיסתדירהא געל פי מבינהא:

ראה בראשית 1998, עמ' 28. לא כן נהגו בעיראק, שתרנמו: כאדם - משרת (תורה תרכ"ה) וכהן (תורה תרט"ט). 47. לקמצים - לאוצרות, וכן בג, בעקבות ת"א (לאוצרין). 49. ויצבר - וכן ב, אך ג: וכוואם - וערם. 51. חכבור - הגדול. ב: אלבוכר - חכבור. 54. ארץ מצרים - ב: אהל מצר - תושבי מצרים. 56. ויפתח וגר - ג: אלא גאמיע אלמכאזין אלדי פיהון אלמגלי - את כל האוצרות אשר בהם התבואה. למצרים - למצריים. ב: למצר - למצרים.

מב

1. שבר - מכירה. בג: מינאל - תבואה, וכן בהמשך. תתראו - ב: תיראו שבעים, בעקבות רש"י: למה תראו עצמכם בפני בני ישמעאל ובני עשיו כאלו אתם שבעים. ג: תתצוהו או תתצעפו - תיראו או תהיו כחוששים, וגם

ויתנהו. 35. יד פרעה - שלטון פרעה. ב תרגם מילולית. 38. רוח אלהים - רוח נבואת אלהים, וכן ב: מן קדם אללה - מלפני האלהים. 40. חכמא - כיסא המלוכה, וכן בג, בעקבות ת"א (כורסי מלכותא). 41. נתתי אתך - נתתיך. ב: וזכלת אילך - טיניתך. 43. במרכבת המשנה - מרכבה שנייה, ב: מרכיבת אלוויזרייה - מרכבת השירות, וכן ג. אכרך - אבי המלך, וכן ג. ב: אב ליל מליך - אב למלך, בעקבות ת"א (אבא למלכא). 44. ובלעדיך - ובלעדי חוכמתך. ב: ומין גיר אמרך - ובלעדי פקודתך, בעקבות ת"א (ובר מטימרך). לא ירים וגר - לא ירים איש את ידו להחזיק בנשק ואת רגלו לרכוב על סוס, וכן בג, בעקבות ת"א. 45. צפנת סענח - מפענח צפונות, וכן בג, בעקבות ת"א: גברא דמטמרן גלין ליה. כהן - גדול, וכן בג, בעקבות ת"א (רבא), וכן בפסוק 50. כן נהגו גם במרוקו.

באתם ויאמרו מארץ כנען
ח לשבר-אכל: ויכר יוסף את-
ט אחיו והם לא הכירו: ויזכר
יוסף את החלמות אשר חלם
להם ויאמר אלהם מרגלים
אתם לראות את-עדות הארץ
י באתם: ויאמרו אליו לא אדני
ועבדיך באו לשבר-אכל:
יא כלנו בני איש-אחד נחנו כנים
אנחנו לא-היו עבדיך מרגלים:
יב ויאמר אלהם לא כי-עדות
יג הארץ באתם לראות: ויאמרו
שנים עשר עבדיך אחים |
אנחנו בני איש-אחד בארץ
כנען והנה הקטן את-אבינו
יד היום והאחד איננו: ויאמר
אלהם יוסף הוא אשר דברתי
אלכם לאמר מרגלים אתם:
טו בזאת תבחנו חי פרעה אם-
תצאו מזה כי אם-בבוא
טז אחיכם הקטן הנה: שלחו
מכם אחד ויקח את-אחיכם
ואתם האסרו ויבחנו דבריכם
האמת אתכם ואם-לא חי
יז פרעה כי מרגלים אתם: ויאסף
אתם אל-משמר שלשת
יח ימים: ויאמר אלהם יוסף ביום
השלישי זאת עשו וחיו את-
יט האלהים אני ירא: אם-כנים
אתם אחיכם אחד יאסר בבית

משמרכם ואתם לכו הביאו
כ שבר רעבון בתיכם: ואת-
אחיכם הקטן תביאו אלי
ויאמנו דבריכם ולא תמותו
כא ויעשו-כן: ויאמרו איש אל-
אחיו אבל אשמים | אנחנו
על-אחינו אשר ראינו צרת
נפשו בהתחננו אלינו ולא
שמענו על-כן באה אלינו
כב הצרה הזאת: ויען ראובן אתם
לאמר הלא אמרתי אליכם |
לאמר אל-תחטאו בילד ולא
שמעתם וגם-דמו הנה נדרש:
כג והם לא ידעו כי שמע יוסף כי
כד המליץ בינתם: ויסב מעליהם
ויבך וישב אלהם וידבר אלהם
ויקח מאתם את-שמעון
כה ויאסר אתו לעיניהם: ויצו
יוסף וימלאו את-כליהם בר
ולהשיב כספיהם איש אל-
שקו ולתת להם צדה לדרך
ט ויעש להם כן: וישאו את-
שברם על-חמריהם וילכו
כו משם: ויפתח האחד את-שקו
לתת מספוא לחמרו במלון
וירא את-כספו והנה הוא
כז בפיו אמתחתו: ויאמר אל-
אחיו הושב כספי וגם הנה
באמתחתי ויצא לבס ויחרדו
איש אל-אחיו לאמר מה-זאת

כט עשה אלהים לנו: ויבאו אל-
ועקב אביהם ארצה כנען
ויגידו לו את כל-הקרות
ל אתם לאמר: דבר האיש אדני
הארץ אתנו קשות ויתן אתנו
לא כמרגלים את-הארץ: ונאמר
אליו כנים אנחנו לא היינו
לב מרגלים: שנים-עשר אנחנו
אחים בני אבינו האחד איננו
והקטן היום את-אבינו בארץ
לג כנען: ויאמר אלינו האיש
אדני הארץ בזאת אדע כי
כנים אתם אחיכם האחד
הניחו אתי ואת-רעבון בתיכם
לד קחו ולכו: והביאו את-אחיכם
הקטן אלי ואדעה כי לא
מרגלים אתם כי כנים אתם
את-אחיכם אתן לכם ואת-
לה הארץ תסחרו: ויהי הם
מריקים שקיהם והנה איש
צרור-כספו בשקו ויראו את-
צרורות כספיהם המה ואביהם
לו וייראו: ויאמר אלהם יעקב
אביהם אתי שפלתם יוסף
איננו ושמעון איננו ואת-
בנימן תקחו עלי היו כלנה:
לז ויאמר ראובן אל-אביו לאמר
את-שני בני תמית אם-לא
אביאנו אליה תנה אתו על-ידי
לח ואני אשיבנו אליה: ויאמר

24. ויסב - ונדאר מן עליהון וביכי וריגיע אליהון וכלם אליהון ואכר מן ענדהון אלא שמעון וחבס אלו לחצרתהון: 25. ויצו - ווצא יוסף ומאלו אלא אווניהון מגל וליראגיע פצתהון רגול אלא כישו וליעטי ליהון זיוואדיה ליטריק וציניע ליהון כידא: 26. וישאו - וחמלו אלא מגלהון עלא חמרהון ומציו מן תם: 27. ויפתח - ופתח אלואחיד אלא כישו ליגעל עאליק לחמרו פיל מבאת ונצר אלא פיצתו והוודא הוא פי תים עידלו: 28. ויאמר - וקאל אלא אכוויה רגאע פיצתי ואיצה הוודא פי עידלי וראח קלבהון ונגעזו רגול אלא אכו קאיילא איש האדי ציניע אלרב לינא: 29. ויבאו - ואיגו אלא יעקוב אבוהון לארץ כנען וכברו לו אלא גמיע מצדפאת ליהון קאיילא: 30. דבר - כלם רגול אסתאד אלארץ מענא צעובייאת וגעל לינא כידוויסס אלא אלארץ: 31. ונאמר - וקלנא אליה צדקין נחנא לם כינא דוויסס: 32. שנים - תנעשר נחנא אכווייה בנין אבונא אלואחיד ליסו ואלזגיר אליום מע אבונא פי ארץ כנען: 33. ויאמר - וקאל אלינא רגול אסתאד אלארץ פי האדי אעריף אין צדקין אנתו אכוכון אלואחיד כאלו ענדי ואלא מגל ביותכון כידו ומצו: 34. והביאו - וגיבו אלא אכוכון זגיר אליי ואעריף אין לם דוויסס אנתו אין צדקין אנתו אלא אכוכון אעטי ליכון ואלא אלארץ תאגרו: 35. ויהי - וכאן הימא מפרגין כיאשהון והוודא רגול צירית פיצתו פי כשתו ונצרו אלא צראר פצתהון הימא ואבוהון וכאפו: 36. ויאמר - וקאל אליהון יעקוב אבוהון אלי עדמתו יוסף ליסו ושמעון ליסו ואלא בנימין תכדו עלי כאנו כלהון: 37. ויאמר - וקאל ראובן אלא אבו קאיילא אלא תנין בניני תמווית אנכאן לם אגיבו אליך עטי אלו עלא ידי ואנא ארגעו אליך: 38. ויאמר - וקאל לם ינזיל בני מעכון אין אכו מת והוא לווחדו אתבקא

ותגרב אליהון וכלאם מעהון צעובייאת וקאל אליהון מנין גיתו וקאלו מן ארץ כנען לינשתיירי מגל: 8. ויכר - וחקק יוסף אלא אכוותו והימא לם חקקו: 9. ויזכר - ודכר יוסף אלא ליחלמאת אלדי חילים ליהון וקאל אליהון דוויסס אינתו ליתניצרו אלא סוויית אלארץ גיתו: 10. ויאמרו - וקאלו אליה לם סידי ועבידך איגו לישתרו מגל: 11. כלנו - כילנא בנין רגול ואחיד נחנא צדקין נחנא לם כאנו עבידך דוויסס: 12. ויאמר - וקאל אליהון לם אין סוויית אלארץ גיתו ליתניצרו: 13. ויאמרו - וקאלו תנעשר עבידך אכווייה נחנא בנין רגול ואחיד פי ארץ כנען והוודא אלזגיר מע אבונא אליום ואלואחיד ליסו: 14. ויאמר - וקאל אליהון יוסף הוא אלדי כלמת אליכון קאיילא דוויסס אינתו: 15. בזאת - פי האדי תנפרקו חייאת פרעון אנכאן תכרגו מן הינא פלאכין מגי אכוכון אלזגיר הינא: 16. שלחו - בעתו מנכון ואחיד ויאכוד אל אכוכון ואנתו אנחבסו וינפרקו כלמכון אלחאק מעכון ואנכאן לם חייאת פרעון אין דוויסס אינתו: 17. ויאסף - וגמע ליהון אלא אלחבס תלאת איימם: 18. ויאמר - וקאל אליהון יוסף פי יום אלתאלית האדי צנאעו ועישו מן רב אנא כאיף: 19. אם - אנכאן צדקין אנתו אכוכון אלואחיד ינחיביס פי בית חבסכון ואנתו מצו ואדו מגל גוע ביותכון: 20. ואת - ואלא אכוכון זגיר תגיבו אליי ויתחקקו כלמכון ולם תמותו וצינעו כידא: 21. ויאמרו - וקאלו רגול אלא אכו תחקיק מלזומין נחנא עלא אכונא אלדי נצרנא ציקית נפסו פי תכדעו אלינא ולם סמענא מינו עלא דאליך איגית אלינא אלציקה האדי: 22. ויען - וגווב ראובן ליהון קאיילא הוולא קילית אליכון קאיילא לא תכטו פיל ולאד ולם סמעתו ואיצה דמו הוודא אתפתש: 23. והם - והימא לם עירפו אין סאמיע יוסף אין תרגמאן בנאתהון:

חייבים. ב: כטיין - חוטאים. 22. נדרש - מחופש. ב: אינטלכ - נדרש. 23. המליץ - מתרגם, וכן ב: בעקבות ת"א (מתורגמן). 28. ויצא לבם - הלך לבם. ב: וכר - ויצא לבם. ג: וטאר עקלהום - ויצאו מדעתם. 33. הניחו - ב: חיטו. 36. שכלתם - איבדתם. ב: אתכלתו - שיכלתם. 37. תמית - ב: תיקתול - תהרוג.

הפירוש השני הוא בעקבות רש"י ומפי אחרים שמעתי שהוא לשון כמישה, למה תהיו כחושים ברעב. 15. תבחנו - תיכדלו. ב: תיתסדקו - יאמינו לכם. ג: תתגראכו - תתנסו, וכן בהמשך. 18. האלחים - ב: מן קידם אלרב - מלפני האלהים. 19. שבר רעבון - תבואת רעב. ב: מיגאל אלדי נקיץ - התבואה החסרה, כת"א (עבורא דחסיר). ג: מגאל קות - תבואה לפרנסה. 20. ויאמנו - ויזכרו. ב: וייתצדקו - ויאמנו. 21. אשמים -

לֹא־יֵרֵד בְּנֵי עִמְכֶם כִּי־אֲחִיו
מֵת וְהוּא לְבָדּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ
אֶסּוֹן בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ
וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שִׁיבְתִּי בִּגְזֹן
מִגֵּא שְׂאוּלָה: וְהָרַעַב כָּבֵד בָּאָרֶץ:
ב וַיְהִי כֹאשֶׁר כָּלוּ לֵאכֹל אֶת־
הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרַיִם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שְׁבוּ
ג שְׁבֵרוּ־לָנוּ מַעֲט־אֹכֶל: וַיֹּאמֶר
אֲלֵיו יְהוּדָה לֵאמֹר הֵעֵד הָעוֹד
בְּנֹו הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תֵרְאוּ
ד פָּנַי בְּלַתִּי אַחִיכֶם אֶתְכֶם: אִם־
יִשְׁקֶה מִשְׁלַח אֶת־אֲחִינוּ אֶתְנוּ
ה נִרְדָּה וְנִשְׁבְּרָה לָךְ אֹכֶל: וְאִם־
אֵינָהּ מִשְׁלַח לֹא נִרְדַּד כִּי־הָאִישׁ
אָמַר אֲלֵינוּ לֹא־תֵרְאוּ פָנַי
ו בְּלַתִּי אַחִיכֶם אֶתְכֶם: וַיֹּאמֶר
יִשְׂרָאֵל לְמָה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד
ז לָאִישׁ הָעוֹד לָכֶם אֵח: וַיֹּאמְרוּ
שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ
וְלִמְוֹלָדֵתָנוּ לֵאמֹר הָעוֹד
אֲבִיכֶם חַי הִישׁ לָכֶם אֵח וְנִגְדַּ־
לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הִידוּעַ נָדַע כִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ
ח אֶת־אַחִיכֶם: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲבִיו שְׁלַחָה הִנֵּנִי
אֲתִי וְנִקְוָמָה וְנִלְכָּה וְנַחֲיָה וְלֹא
נָמוֹת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֶתָּה
ט גַּם־טַפְּנוּ: אֲנֹכִי אֶעֱרַבְנִי מִיָּדִי
תִּבְקָשׁנוּ אִם־לֹא הֵבִיאתִיו

אֲלֵיָּהּ וְהִצַּגְתִּיו לִפְנֵיהָ וְחָטַאתִי
י לָךְ כָּל־הַיָּמִים: כִּי לֹא־
הִתְמַהֲמַהְנוּ כִּי־עָתָה שְׁבֵנוּ זֶה
יא פְּעָמִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל
אֲבִיהֶם אִם־כֵּן | אִפּוֹא זֹאת
עֲשׂוּ קָחוּ מִזֹּמֶרֶת הָאָרֶץ
בְּכָלִיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְּחָה
מַעֲט צָרִי וּמַעֲט דָּבָשׁ נִכְאֹת
יב וְלֹט בְּטָנִים וּשְׁקָדִים: וְכֶסֶף
מִשְׁנֶה קָחוּ בִידְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף
הַמּוֹשֵׁב בְּפִי אֲמַתְחַתִּיכֶם
תְּשִׁיבוּ בִידְכֶם אוֹלִי מִשְׁגָּה
יג הוּא: וְאֶת־אַחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ
יד שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן
ס לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח
לָכֶם אֶת־אַחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־
בְּנֵימִין וְאֲנִי כֹאשֶׁר שְׁכַלְתִּי
טו שְׁכַלְתִּי: וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־
הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֶה־כֶּסֶף
לְקָחוּ בִידֶם וְאֶת־בְּנֵימִין וַיִּקְמוּ
וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי
טז יוֹסֵף: וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתְּכֶם אֶת־
בְּנֵימִין וַיֹּאמֶר לָאִשׁ עַל־בֵּיתוֹ
הֵבֵא אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבֵּיתָה
וְטַבַּח טֶבַח וְהִכֵּן כִּי אֲתִי יֵאָכְלוּ
יז הָאֲנָשִׁים בְּצִהְרִים: וַיַּעַשׂ
הָאִישׁ כֹּאשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֵא
הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה
יח יוֹסֵף: וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי
הוֹבֵאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־

דְּבַר הַכֶּסֶף הֵשֵׁב בְּאֲמַתְחַתֵּינוּ
בְּתַחֲלָה אֲנַחְנוּ מוֹבָאִים
לְהִתְגַּלֵּל עָלֵינוּ וְלִהְיוֹתֵנוּ עֲלֵינוּ
וְלִקְחַת אֶתְנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת־
יט חֲמִרֵינוּ: וַיִּגְשׁוּ אֶל־הָאִישׁ
אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף וַיִּדְּבְרוּ
כ אֲלֵיו פֶּתַח הַבַּיִת: וַיֹּאמְרוּ
כִּי אֲדֹנֵי יָרֵד יִרְדְּנוּ בְּתַחֲלָה
כא לְשֶׁבֶר־אֹכֶל: וַיְהִי כִּי־בָאוּ
אֶל־הַמֶּלֶךְ וְנִפְתַּחָה אֶת־
אֲמַתְחַתֵּינוּ וְהִנֵּה כֶסֶף־אִישׁ
בְּפִי אֲמַתְחַתּוֹ כִּסְפָנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ
כב וַנִּשֵּׁב אִתּוֹ בִּידְנוּ: וְכֶסֶף אַחֵר
הוֹרְדָנוּ בִּידְנוּ לְשֶׁבֶר־אֹכֶל
לֹא יִדְעֵנוּ מִי־שֵׁם כִּסְפָנוּ
כג בְּאֲמַתְחַתֵּינוּ: וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם
לָכֶם אֶל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם
וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִטְּמוֹן
בְּאֲמַתְחַתִּיכֶם כִּסְפְּכֶם בָּא אֲלֵי
וַיּוֹצֵא אֱלֹהִים אֶת־שְׁמֵעוֹן:
כד וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים
בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן מִים
וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא
כה לְחִמְרֵיהֶם: וַיִּכְנוּ אֶת־הַמִּנְחָה
עַד־בּוֹא יוֹסֵף בְּצִהְרִים כִּי
שָׁמְעוּ כִּי־שֵׁם יֹאכְלוּ לֶחֶם:
ט וַיָּבֵא יוֹסֵף הַבֵּיתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ
אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בִּידֶם
הַבֵּיתָה וַיִּשְׁתַּחוּ־לוֹ אַרְצָה:
כו וַיִּשְׂאֵל לֵהֶם לְשִׁלּוֹם וַיֹּאמֶר

ליכון אלא אכוכון אכיר ואלא בנימין ואנא כאלדי עדמית
עדמית: 15. ויקחו - ואכדו אלארגל אלא אלהדיה
האדיוטאקין פיצה אכדו פי ידיוהן ואלא בנימין וקמו
ונזלו למצר ווקפו קדאם יוסף: 16. וירא - «ונצר» יוסף
מעהון אלא בנימין וקאל לאלדי וכיל עלא ביתו גיב
אלא אלארגל לל בית ודבח דביחה והאייר אין מעי יאכלו
אלארגל פיל צהרייה: 17. ויעש - וציניע אלארגל
כאלדי קאל יוסף וגאב אלארגל אלא אלארגל לבית
יוסף: 18. וייראו - וכאפו אלארגל אין אנגבו בית יוסף
וקאלו עלא סבאב אלפיצה אלארגל פי עדלנא פיל ברוויה
נחנא מן גאבין <ליתכבר עלינא וליתמצבר עלינא ויאכוד
לינא לל עביד ואלא חמירנא: 19. ויגשו - ותקדמו אלא
אלארגל אלאדי וכיל עלא בית יוסף וכלמו אליה באב
אלבית: 20. ויאמרו - וקאלו בדכול סידי נזל נזלנא פיל
ברוויה לינישתידי מגאל: 21. ויהי - וכאן אין גינא אלא
אלמבאת ופתחנא אלא עדלנא והוודא פיצית רגול
פי תים עידלו פיציתנא פי ווזנו ורגענא אלו פי ידינא:
22. ובספ - ופיצא אכיר נזלנא פי ידינא לינישתידי
מגל לם ערפנא מינו געל פיציתנא פי עדלנא:
23. ויאמר - וקאל סלם ליכון לא תכאפו אלהכון
ואילאה אכוכון געל ליכון מטלאב פי עדלכון פיציתכון
איגית אלי ואכרג אליהון אלא שמעון: 24. ויבא -
וגאב אלארגל אלא אלארגל לבית יוסף וגעל מא
וכסלו רגליהון וגעל עליק לחמיריהון: 25. ויפינו -
והיירו אלא ליהדיה חיתא מגי יוסף פיל צהרייה אין
סימעו אין תם יאכלו טועאם: 26. ויבא - ואיגא יוסף
לל בית וגאבו לו אלא ליהדיה אלאדי פי ידיוהן לל בית
וסגרו לו לל ארץ: 27. וישאל - וסאל ליהון ליסלאם
וקאל אנכאן סלאם אכוכון אלכתיאר אלאדי קילתו

ויצדפו מות פיל טריק אלאדי תמצו פיהא ותנזלו אלא
שיבתי פיל כדאר לל קבר:

מג

1. והרעב - ואלגוע תיקיל פיל ארץ: 2. ויהי - וכאן כי
אלדי כמאלו ליכלו אלא מגאל אלאדי גאבו מן מצר וקאל
אליהון אבוהון רגאעו שתרו לינא מן קליל לימגאל:
3. ויאמר - וקאל אליה יהודה קאיילא שוהיד שהאר
פינא אלארגל קאיילא לם תנצרו וגהי ליליס אכוכון מעכון:
4. אם - אנכאן מווגודך באעית אלא אכונא מענא
ננזיל ונשתרי לך מגל: 5. ואם - ואנכאן ליסך באעית לם
ננזיל אין אלארגל קאל אלינא לם תנצרו וגהי ליליס אכוכון
מעכון: 6. ויאמר - וקאל ישראל אליש אסיתו לי
לתכברו לירגול אנכאן עאר ליכון אך: 7. ויאמרו -
וקאלו סאל סאל אלארגל לינא ולמוולדתנא קאיילא
אנכאן עאר אכוכון עאישי אנכאן מווגוד ליכון אך וכברנא
לו עלא קול אלכלם הדולי אנכאן ערף נעריף אין יקול
נזלו אלא אכוכון: 8. ויאמר - וקאל יהודה אלא ישראל
אבו בעאת אלגולם מעי ונקום ונימצי ונעיש ולם נמות
איצא נחנא איצא אנתא איצא טפלנא: 9. אנכי - אנא
אכפלו מן ידי תטלבו אנכאן לם אגיבו אליך ואווקפו קידמך
ואכטא לך טול אלאינאם: 10. כי - אין לולא תעווקנא אין
הלן רגענא הארא מרתין: 11. ויאמר - וקאל אליהון
ישראל אבוהון אנכאן כידא הלן האדי צנעו כדו מן תמר
אלארגל פי אווניכון ונזלו לירגול הדייה קליל תריאק
וקליל עסל שמע ובלוט ביטים ולוז: 12. ובספ - ופיצה
טאקין כידו פי ידיכון ואלא אלפיצה אלמרגע פי תים
עידלכון תרגעו פי ידיכון בלכי גלטה הוא: 13. ואת -
ואלא אכוכון כידו וקומו רגאעו אלא אלארגל: 14. ואל -
וטייק אלכאפי יגעל ליכון רחמת קדאם אלארגל ויבעת

מג

11. מזמרת - טפרי. ב: טין פוואכי - מפירות; ג: טן אלמפתיכיר - טן
המשובח, כת"א (מדמשבח), וכן רש"י וראב"ע. נכאת - נרות, וכן בג,
וראה רש"י: שעה. 14. שכלתי - ראה לעיל מב 36. 16. וירא - לא

תרגם, והשלטנו על פי ב: ונצר. 18. מוכאים - מן גאבין (=מגאבין).
להתגלל - להתגדל. ב: ליתחגג - לחפש עילה; ג: ליתדוויר - לחפש
(עילה נגדנו). ולהתנפל - לצחוק. ב: וליתחזיאל: ולרמות. ג: ליתחגג - (לחפש
עילה). 27. חי - ב: טייב - נרדפים, וכן בפסוק 28.

השלום אביכם הזקן אשר
 אמרתם העודנו חי: ויאמרו
 שלום לעבדה לאבינו עודנו
 חי ויקדו וישתחו: וישא עיניו
 וירא את-בנימין אחיו בן-אמו
 ויאמר הזה אחיכם הקטן
 אשר אמרתם אלי ויאמר
 אלהים יחנה בני: וימהר יוסף
 כי-נכמרו רחמיו אל-אחיו
 ויבקש לבכות ויבא החדרה
 ויבך שמה: וירחץ פניו ויצא
 ויתאפק ויאמר שימו לחם:
 וישימו לו לבדו ולהם לבדם
 ולמצרים האכלים אתו
 לבדם כי לא יוכלון המצרים
 לאכל את-העברים לחם כי-
 תועבה הוא למצרים: וישבו
 לפניו הבכר כבכרתו והצעיר
 כצערתו ויתמהו האנשים איש
 אל-רעהו: וישא משאת מאת
 פניו אלהם ותרב משאת
 בנימן ממשאת כלם חמש
 מדא ידות וישתו וישכרו עמו: ויצו
 את-אשר על-ביתו לאמר
 מלא את-אמתחת האנשים
 אכל כאשר יוכלון שאת ושים
 כסף-איש בפי אמתחתו:
 ואת-גביעי גביע הפסף תשים
 בפי אמתחת הקטן ואת כסף
 שברו ויעש כדבר יוסף אשר

וישתחו

ג דבר: הבקר אור והאנשים
 ד שלחו המה וחמריהם: הם
 יצאו את-העיר לא הרחיקו
 ויוסף אמר לאשר על-ביתו
 קום רדף אחרי האנשים
 והשגתם ואמרת אלהם למה
 שלמתם רעה תחת טובה:
 ה הלא זה אשר ישתה אדני בו
 והוא נחש ינחש בו הרעתם
 ו אשר עשיתם: וישגם וידבר
 אלהם את-הדברים האלה:
 ויאמרו אליו למה ידבר אדני
 כדברים האלה חלילה לעבדיך
 ח מעשות כדבר הזה: הן כסף
 אשר מצאנו בפי אמתחתינו
 השיבנו אליה מארץ כנען
 ואיך נגנב מבית אדניך כסף או
 ט זהב: אשר ימצא אתו מעבדיך
 ומת וגם-אנחנו נהיה לאדני
 ו לעבדים: ויאמר גם-עתה
 כדבריכם כן-הוא אשר ימצא
 אתו יהיה-לי עבד ואתם תהיו
 יא נקים: וימהרו ויורדו איש את-
 אמתחתו ארצה ויפתחו איש
 יב אמתחתו: ויחפש בגדול החל
 ובקטן כלה וימצא הגביע
 יג באמתחת בנימן: ויקרעו
 שמלתם ויעמס איש על-
 יד חמרו וישבו העירה: ויבא
 יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא

מפטיר

עודנו שם ויפלו לפניו ארצה:
 ט ויאמר להם יוסף מה-המעשה
 הזה אשר עשיתם הלא
 ידעתם כי-נחש ינחש איש
 טו אשר פמני: ויאמר יהודה מה-
 נאמר לאדני מה-נדבר ומה-
 נצטרק האלהים מצא את-עון
 עבדיך הננו עבדים לאדני גם-
 אנחנו גם אשר-נמצא הגביע
 יז בידו: ויאמר חלילה לי
 מעשות זאת האיש אשר
 נמצא הגביע בידו הוא יהיה-
 לי עבד ואתם עלו לשלום
 אל-אביכם:
 יח ויגש אליו יהודה ויאמר
 בי אדני ידבר-נא עבדה דבר
 באזני אדני ואל-יחר אפה
 יט בעבדה כי כמוה כפרעה: אדני
 שאל את-עבדיו לאמר היש-
 כ לכם אב או-אח: ונאמר אל-
 אדני יש-לנו אב זקן וילד
 זקנים קטן ואחיו מת ויותר
 הוא לבדו לאמו ואביו אהבו:
 כא ותאמר אל-עבדיך הורדהו
 אלי ואשימה עיני עליו:
 כב ונאמר אל-אדני לא-יוכל
 הנער לעזוב את-אביו ועזב
 כג את-אביו ומת: ותאמר אל-
 עבדיך אם-לא ירד אחיכם
 הקטן אתכם לא תספון

ויגש
יח

אנכאן עאדו עאייש: 28. ויאמרו - וקאלו סלאם לעבדך לאבונא עאדו עאייש ורכעו וסגדו: 29. וישא - ורפע עיונו ונצר אלא בנימין אכו איבין אמו וקאל אנכאן הדא אכוכון אלזגיר אלדי קילתו אליי וקאל אלרב יחין עליך יא בני: 30. וימהר - וסתעגל יוסף אין אתרחבלו רחמתו אלא אכו ופתש ליבכי ואיגא לל קביה וביכי תם: 31. וירחץ - «וכסל» וגהו וכרג ותקווא וקאל געלו טועאם: 32. וישימו - וגעלו לו לווחדו וליהון לווחדהון ולל מצרין אלאכלין מעו לווחדהון אין לם יגצרו אלמצריין ליכלו מע אליהוד טועאם אין כריהא היא למצר: 33. וישבו - וגלסו קידמו אלכביר כי כיברו ואלזגיר כיזיגרו ותעגבו אלרגל רגול אלא רפיקו: 34. וישא - (וכלק) וכלע כליע מן קידמו אליהון וכתרית כלעית בנימין מן כלעית כלהון כמס טוק ושרבו וסכרו מעו:

מד

1. ויצו - ווצא אלא אלדי וכיל עלא ביתו קאיילא מאלאי אלא עדל אלרגל מגל כאלדי יגצרו יחמלו וגעל פיצית אלרגול פי תים עידלו: 2. ואת - ואלא קדחי קדח אלפיצה תגעל פי תים עידיל אלזגיר ואלא פיצית ביעו וציניע כי כאלם יוסף אלדי כלם: 3. הבקר - אלציביח צווא ואלרגל אנבעתו הימא וחמיריהון: 4. הם - הימא כרגו מן אלקרייה לם בעאדו ויוסף קאל לאלדי וכיל עלא ביתו קום רגוד וורא אלרגל ותלחקהון ותקול אליהון אליש גזיתו רדאויה עוץ חסניה: 5. הלוא - הוולא הדא אלדי ישרב סידי פי והוא תנגים ינגים פי אסייתו אלדי צינעתו: 6. וישגם - ולחקהון וכלם אליהון אלא אלכלאם הדולי: 7. ויאמרו - וקאלו אליה אליש יכלים סידי כי כאלם הדולי חשא לעבידך מן נצנע כי כלאם הדא: 8. הן

- הוודא פיצה אלדי וגדנא פי תים עדלנא רגענא אליך מן ארץ כנען וכיף נסרוק מן בית אסתדאך פיצה או דהב: 9. אשר - אלדי ינווגיד מעו «מן עבידך וייקתאל ואיצא ניחנא ניכון לאסתדי לעביד: 10. ויאמר - וקאל איצה הלאן כיכלמכון חק הוא אלדי ינווגיד מעו» יכון לי עבד ואנתו תכוננו בריין: 11. וימהרו - וסתעגלו ונזלו רגול אלא עידלו ארץ ופתחו רגול עידלו: 12. ויחפש - ופתש פיל כביר בידי ופיל זגיר כמל ונווגאד אלקדאח פי עידיל בנימין: 13. ויקרעו - וסקו אתייבהון וחמל רגול עלא חמרו ורגעו לל קרייה: 14. ויבא - ואיגא יהודה ואכוותו לבית יוסף והוא עאדו תם ונטכו קידמו על ארץ: 15. ויאמר - וקאל ליהון יוסף איש צנעא האדי אלדי צניעתו הוולא ערפתו אין תנגים ינגים רגול אלדי מיתלי: 16. ויאמר - וקאל יהודה איש נקול לסידי איש נכלים ואיש נעדאל אלרב וגיד אלא דנב עבידך הוודאנא עביד לסידי איצא נחנא איצא אלדי נווגאד אלקדח פי ידו: 17. ויאמר - וקאל חשא לי מן אצנע האדי רגול אלדי נווגאד אלקדאח פי ידו הוא יכון לי עבד ואנתו טלאעו לי סלאם אלא אכוכון: 18. ויגש - ותקדם אליה יהודה ויגש וקאל בדכול סידי יכלים הלאן עבדך כלאם פי חצריית סידי ולא ישתאד גצבך פי עבדך אין מתלך מיתיל פרעון: 19. אדני - סידי סאל אלא עבידו קאילא אנכאן מווגוד ליכון אב או אך: 20. ונאמר - וקלנא אלא סידי מווגוד לינא אב כתייאר וולאד כתייריה זגיר ואכו מת ותבקא הוא לווחדו לאימו ואכו בחיבו: 21. ותאמר - וקילית אלא עבידך נזלו אליי ואגעל עני עליה: 22. ונאמר - וקלנא אלא סידי לם יגציר אלגולם ליתרוך אלא אכו ויתרוך אלא אכו וימות: 23. ותאמר - וקילית אלא עבדך אנכאן לם

ויגש

וההשלמות על פי ב. 14. ויפלו - ב: וויקעו - טילה נרדפת. 16. נצטדק - נתצדק. 20. זקנים - ב: שיכוכייה - זקנה; ג: שיכוכייה - צורה אחרת של שם זה. 23. פני - ב: חצרותי - כבודי, וכן בפסוק 26.

30. נכמרו - התגללו, בעקבות ת"א. ב: חימיו - נתחממו. החדרה - ב: ללמכדע - חדר פנימי. 34. וישא - התיקן על פי ב: וכלע. ג: ורפאע כולאע - וישא מתנות (בגדים).

מד

2. שברו - מכירתו. ב: מישתרא - קנייה. 9-10. חסר בכתב היד,

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

תל-אביב תשס"ו - 2005